



**МІНІСТЕРСТВО  
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ  
(Мінсоцполітики)**

вул. Еспланадна, 8/10, м. Київ, 01601, тел.: (044) 226-24-45, факс: (044) 289-00-98 E-mail: [info@mlsp.gov.ua](mailto:info@mlsp.gov.ua),  
Код ЄДРПОУ 37567866, реєстраційний рахунок 35219001004117 в ДКСУ м. Києва, МФО 820172

№ \_\_\_\_\_  
На № \_\_\_\_\_ від \_\_\_\_\_

Редакція газети „Праця і зарплата”

Редакція газети „Урядовий кур’єр”

Редакція журналу „КАДРОВИК-01”

Редакція журналу „Довідник кадровика”

*Про розрахунок норми тривалості робочого часу  
на 2016 рік*

Під час розрахунку норми тривалості робочого часу безпосередньо на підприємстві слід керуватися нижчезазначеним.

Як передбачено частиною першою статті 50 Кодексу законів про працю України (далі — КЗпП України) нормальна тривалість робочого часу працівників не може перевищувати 40 годин на тиждень.

Підприємства і організації при укладенні колективного договору можуть встановлювати меншу норму тривалості робочого часу, ніж передбачено в частині першій цієї статті. При встановленні меншої норми тривалості робочого часу слід мати на увазі, що оплата праці в цьому випадку має провадитись за повною тарифною ставкою, повним окладом.

Відповідно до частини першої статті 51 КЗпП України скорочена тривалість робочого часу встановлюється:

1) для працівників віком від 16 до 18 років — 36 годин на тиждень, для осіб віком від 15 до 16 років (учнів віком від 14 до 15 років, які працюють в період канікул) — 24 години на тиждень.

Тривалість робочого часу учнів, які працюють протягом навчального року у вільний від навчання час, не може перевищувати половини максимальної тривалості робочого часу, передбаченої в абзаці першому цього пункту для осіб відповідного віку;

2) для працівників, зайнятих на роботах із шкідливими умовами праці, — не більш як 36 годин на тиждень.

Перелік виробництв, цехів, професій і посад зі шкідливими умовами праці, робота в яких дає право на скорочену тривалість робочого тижня, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2001 року № 163.

Крім того, законодавством встановлюється скорочена тривалість робочого часу для окремих категорій працівників (учителів, лікарів та інших).

Скорочена тривалість робочого часу може встановлюватися за рахунок власних коштів на підприємствах і в організаціях для жінок, які мають дітей віком до чотирнадцяти років або дитину-інваліда.

Згідно зі статтею 69 Господарського кодексу України підприємство самостійно встановлює для своїх працівників скорочений робочий день та інші пільги.

При розрахунку балансу робочого часу слід мати на увазі, що згідно зі статтею 53 КЗпП напередодні святкових і неробочих днів (ст. 73 КЗпП України) тривалість роботи працівників, крім працівників, зазначених у статті 51 КЗпП України, скорочується на одну годину як при п'ятиденному, так і при шестиденному робочому тижні, а напередодні вихідних днів тривалість роботи при шестиденному робочому тижні не може перевищувати 5 годин.

Відповідно до статті 73 КЗпП України у 2016 році на підприємствах, в установах, організаціях робота не проводиться у такі святкові і неробочі дні:

- 1 січня — Новий рік;
- 7 січня — Різдво Христове;
- 8 березня — Міжнародний жіночий день;
- 1 травня — Пасха (Великдень);
- 1 і 2 травня — День міжнародної солідарності трудящих;
- 9 травня — День Перемоги;
- 19 червня — Трійця;
- 28 червня — День Конституції України;
- 24 серпня — День незалежності України;
- 14 жовтня — День захисника України.

Згідно з частиною третьою статті 67 КЗпП України у випадку, коли святковий або неробочий день (ст. 73) збігається з вихідним днем, вихідний день переноситься на наступний після святкового або неробочого. Тому за графіком п'ятиденного робочого тижня з вихідними днями у суботу та неділю у 2016 році вихідний день у неділю 1 травня має бути перенесений на вівторок 3 травня, вихідний день у неділю 19 червня має бути перенесений на понеділок 20 червня.

Слід наголосити, що у 2016 році на 1 травня (неділю) припадає два свята — День міжнародної солідарності трудящих та Пасха (Великдень). При цьому, незважаючи на те, що з вихідним днем збігається два святкових дні, перенесенню підлягає лише один день — неділя (1 травня) на вівторок (3 травня).

Як правило, з метою створення сприятливих умов для святкування, а також раціонального використання робочого часу, розпорядженнями Кабінету Міністрів України рекомендується переносити робочі дні для працівників,

яким встановлено п'ятиденний робочий тиждень з двома вихідними днями у суботу та неділю.

У зв'язку з тим, що зазначене розпорядження має рекомендаційний характер, рішення про перенесення робочих днів приймається роботодавцем самостійно шляхом видання наказу чи іншого розпорядчого документу.

Прийняте роботодавцем рішення про перенесення робочих днів змінює графік роботи підприємства, установи, організації та норму тривалості робочого часу у місяцях, в яких запроваджено перенесення робочих днів. Тому всі дії щодо надання відпусток, виходу на роботу мають здійснюватися по зміненому у зв'язку перенесенням робочих днів графіку роботи підприємства.

При цьому слід мати на увазі, що у разі перенесення робочого дня, який передує святковому чи неробочому дню, на інший вихідний день, для збереження балансу робочого часу за рік тривалість роботи у цей перенесений робочий день, має відповідати тривалості передсвяткового робочого дня, як це передбачено статтею 53 КЗпП України.

Законодавством не встановлено єдиної норми тривалості робочого часу на рік. Ця норма може бути різною залежно від того, який робочий тиждень встановлений на підприємстві (п'ятиденний чи шестиденний), яка тривалість щоденної роботи, коли встановлені вихідні дні, а тому на підприємствах, в установах і організаціях норма тривалості робочого часу на рік визначається самостійно з дотриманням вимог статей 50-53, 67 і 73 КЗпП України.

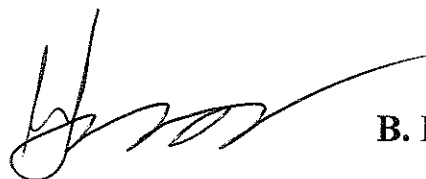
Наводимо приклад розрахунку норми тривалості робочого часу на 2016 рік (додається), розрахованої за календарем п'ятиденного робочого тижня з двома вихідними днями в суботу та неділю при однаковій тривалості часу роботи за день впродовж робочого тижня та відповідним зменшенням тривалості роботи напередодні святкових та неробочих днів.

За зазначених умов, залежно від тривалості робочого тижня, норма робочого часу на 2016 рік становитиме:

- |                                     |                  |
|-------------------------------------|------------------|
| ▪ при 40-годинному робочому тижні   | - 2003,0 години; |
| ▪ при 39-годинному робочому тижні   | - 1957,8 годин;  |
| ▪ при 38,5-годинному робочому тижні | - 1932,7 годин;  |
| ▪ при 36-годинному робочому тижні   | - 1807,2 годин;  |
| ▪ при 33-годинному робочому тижні   | - 1656,6 годин;  |
| ▪ при 30-годинному робочому тижні   | - 1506,0 годин;  |
| ▪ при 25-годинному робочому тижні   | - 1255,0 годин;  |
| ▪ при 24-годинному робочому тижні   | - 1204,8 годин;  |
| ▪ при 20-годинному робочому тижні   | - 1004,0 годин;  |
| ▪ при 18-годинному робочому тижні   | - 903,6 годин.   |

Додаток на 1 арк.

**Заступник Міністра –  
керівник апарату**



**В. Іванкевич**

№ пп	Показники	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень	2016 рік
1	Кількість календарних днів	31	29	31	30	31	30	31	31	30	31	30	31	366
2	Кількість святкових днів і днів релігійних свят (число місяця, на яке припадає свято)	2 (1, 7)	-	1 (8)	-	3 (1, 2, 9)	2 (19, 28)	-	1 (24)	-	1 (14)	-	-	10
3	Кількість вихідних днів	10	8	8	9	9	8	10	8	8	10	8	9	105
4	Кількість днів, робота в які не проводиться	12	8	9	9	12	10	10	9	8	11	8	9	115
5	Кількість робочих днів	19	21	22	21	19	20	21	22	22	20	22	22	251
6	Кількість днів, що передують святковим та неробочим, у які тривалість робочого дня (змінні) при 40-годинному тижні зменшується на 1 годину (число місяця, в яке скорочується тривалість робочого дня)	1 (6)	-	1 (7)	-	-	1 (27)	-	1 (23)	-	1 (13)	-	-	5

Норма тривалості робочого часу в годинах при:

7	40-годинному робочому тижні	151,0	168,0	175,0	168,0	152,0	159,0	168,0	175,0	176,0	159,0	176,0	176,0	2003,0
8	39-годинному робочому тижні	148,2	163,8	171,6	163,8	148,2	156,0	163,8	171,6	171,6	156,0	171,6	171,6	1957,8
9	38,5-годинному робочому тижні	146,3	161,7	169,4	161,7	146,3	154,0	161,7	169,4	169,4	154,0	169,4	169,4	1932,7
10	36-годинному робочому тижні	136,8	151,2	158,4	151,2	136,8	144,0	151,2	158,4	158,4	144,0	158,4	158,4	1807,2
11	33-годинному робочому тижні	125,4	138,6	145,2	138,6	125,4	132,0	138,6	145,2	145,2	132,0	145,2	145,2	1656,6
12	30-годинному робочому тижні	114,0	126,0	132,0	126,0	114,0	120,0	126,0	132,0	132,0	120,0	132,0	132,0	1506,0
13	25-годинному робочому тижні	95,0	105,0	110,0	105,0	95,0	100,0	105,0	110,0	110,0	100,0	110,0	110,0	1255,0
14	24-годинному робочому тижні	91,2	100,8	105,6	100,8	91,2	96,0	100,8	105,6	105,6	96,0	105,6	105,6	1204,8
15	20-годинному робочому тижні	76,0	84,0	88,0	84,0	76,0	80,0	84,0	88,0	88,0	80,0	88,0	88,0	1004,0
16	18-годинному робочому тижні	68,4	75,6	79,2	75,6	68,4	72,0	75,6	79,2	79,2	72,0	79,2	79,2	903,6



**МІНІСТЕРСТВО  
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ  
(Мінсоцполітики)**

вул. Еспланадна, 8/10, м. Київ, 01601, тел.: (044) 226-24-45, факс: (044) 289-00-98 E-mail: [info@mlsp.gov.ua](mailto:info@mlsp.gov.ua),  
Код ЄДРПОУ 37567866, реєстраційний рахунок 35219001004117 в ДКСУ м. Києва, МФО 820172

09.09.14 № 10196/0/14-14/13

На № \_\_\_\_\_ від \_\_\_\_\_

Редакція газети „Праця і зарплата”  
Редакція газети „Урядовий кур’єр”  
Редакція журналу „КАДРОВИК. Трудове право і управління персоналом”  
Редакція газети „ГОЛОВБУХ”  
Редакція видання „ГЛАВБУХ. Труд и зарплата”  
Редакція журналу „Довідник кадровика”  
Редакція журналу „Баланс”

***Про розрахунок норми тривалості робочого часу  
на 2015 рік***

Під час розрахунку норми тривалості робочого часу безпосередньо на підприємстві слід керуватися нижчезазначеним.

Як передбачено частиною першою статті 50 Кодексу законів про працю України (далі — КЗпП) нормальна тривалість робочого часу працівників не може перевищувати 40 годин на тиждень.

Підприємства і організації при укладенні колективного договору можуть встановлювати меншу норму тривалості робочого часу, ніж передбачено в частині першій цієї статті. При встановленні меншої норми тривалості робочого часу слід мати на увазі, що оплата праці в цьому випадку має провадитись за повною тарифною ставкою, повним окладом.

Відповідно до частини першої статті 51 КЗпП скорочена тривалість робочого часу встановлюється:

1) для працівників віком від 16 до 18 років — 36 годин на тиждень, для осіб віком від 15 до 16 років (учнів віком від 14 до 15 років, які працюють в період канікул) — 24 години на тиждень.

Тривалість робочого часу учнів, які працюють протягом навчального року у вільний від навчання час, не може перевищувати половини максимальної тривалості робочого часу, передбаченої в абзаці першому цього пункту для осіб відповідного віку;

2) для працівників, зайнятих на роботах з шкідливими умовами праці, — не більш як 36 годин на тиждень.

Перелік виробництв, цехів, професій і посад зі шкідливими умовами праці, робота в яких дає право на скорочену тривалість робочого часу, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2001 року № 163.

Крім того, законодавством встановлюється скорочена тривалість робочого часу для окремих категорій працівників (учителів, лікарів та інших).

Скорочена тривалість робочого часу може встановлюватись за рахунок власних коштів на підприємствах і в організаціях для жінок, які мають дітей віком до чотирнадцяти років або дитину-інваліда.

Згідно зі статтею 69 Господарського кодексу України підприємство самостійно встановлює для своїх працівників скорочений робочий день та інші пільги.

При розрахунку балансу робочого часу слід мати на увазі, що згідно зі статтею 53 КЗпП напередодні святкових і неробочих днів (ст. 73 КЗпП) тривалість роботи працівників, крім працівників, зазначених у статті 51 КЗпП, скорочується на одну годину як при п'ятиденному, так і при шестиденному робочому тижні, а напередодні вихідних днів тривалість роботи при шестиденному робочому тижні не може перевищувати 5 годин.

Відповідно до статті 73 КЗпП у 2015 році на підприємствах, в установах, організаціях робота не проводиться у такі святкові і неробочі дні:

- 1 січня — Новий рік;
- 7 січня — Різдво Христове;
- 8 березня — Міжнародний жіночий день;
- 12 квітня — Пасха (Великдень);
- 1 і 2 травня — День міжнародної солідарності трудящих;
- 9 травня — День Перемоги;
- 31 травня — Трійця;
- 28 червня — День Конституції України;
- 24 серпня — День незалежності України;

Згідно з частиною третьою статті 67 КЗпП у випадку, коли святковий або неробочий день (ст. 73) збігається з вихідним днем, вихідний день переноситься на наступний після святкового або неробочого. Тому за графіком п'ятиденного робочого тижня з вихідними днями у суботу та неділю у 2015 році вихідний день у неділю 8 березня має бути перенесений на понеділок 9 березня, вихідний день у неділю 12 квітня має бути перенесений на понеділок 13 квітня, вихідний день у суботу 2 травня має бути перенесений на понеділок 4 травня, вихідний день у суботу 9 травня має бути перенесений на понеділок 11 травня, вихідний день у неділю 31 травня має бути перенесений на понеділок 1 червня, вихідний день у неділю 28 червня має бути перенесений на понеділок 29 червня.

Як правило, з метою створення сприятливих умов для святкування, а також раціонального використання робочого часу, розпорядженнями Кабінету Міністрів України рекомендується переносити робочі дні для працівників,

яким встановлено п'ятиденний робочий тиждень з двома вихідними днями у суботу та неділю.

У зв'язку з тим, що зазначене розпорядження має рекомендаційний характер, рішення про перенесення робочих днів приймається роботодавцем самостійно шляхом видання наказу чи іншого розпорядчого документу.

Прийняте роботодавцем рішення про перенесення робочих днів змінює графік роботи підприємства, установи, організації та норму тривалості робочого часу у місяцях, в яких запроваджено перенесення робочих днів. Тому всі дії щодо надання відпусток, виходу на роботу мають здійснюватися по зміненому у зв'язку перенесенням робочих днів графіку роботи підприємства.

При цьому слід мати на увазі, що у разі перенесення робочого дня, який передує святковому чи неробочому дню, на інший вихідний день, для збереження балансу робочого часу за рік тривалість роботи у цей перенесений робочий день, має відповідати тривалості передсвяткового робочого дня, як це передбачено статтею 53 КЗпП.

Законодавством не встановлено єдиної норми тривалості робочого часу на рік. Ця норма може бути різною залежно від того, який робочий тиждень установлений на підприємстві (п'ятиденний чи шестиденний), яка тривалість щоденної роботи, коли встановлені вихідні дні, а тому на підприємствах, в установах і організаціях норма тривалості робочого часу на рік визначається самостійно з дотриманням вимог статей 50-53, 67 і 73 КЗпП.

Наводимо приклад розрахунку норми тривалості робочого часу на 2015 рік (додається), розрахованої за календарем п'ятиденного робочого тижня з двома вихідними днями в суботу та неділю при однаковій тривалості часу роботи за день впродовж робочого тижня та відповідним зменшенням тривалості роботи напередодні святкових та неробочих днів.

За зазначених умов, залежно від тривалості робочого тижня, норма робочого часу на 2015 рік становитиме:

▪ при 40-годинному робочому тижні	- 2004,0 години;
▪ при 39-годинному робочому тижні	- 1957,8 годин;
▪ при 38,5-годинному робочому тижні	- 1932,7 годин;
▪ при 36-годинному робочому тижні	- 1807,2 годин;
▪ при 33-годинному робочому тижні	- 1656,6 годин;
▪ при 30-годинному робочому тижні	- 1506,0 годин;
▪ при 25-годинному робочому тижні	- 1255,0 годин;
▪ при 24-годинному робочому тижні	- 1204,8 годин;
▪ при 20-годинному робочому тижні	- 1004,0 годин;
▪ при 18-годинному робочому тижні	- 903,6 годин.

Додаток на 1 арк.

Заступник Міністра

289-47-32 Коркушко



В. Ярошенко

№ пп	Показники	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень	2015 рік
1	Кількість календарних днів	31	28	31	30	31	30	31	31	30	31	30	31	365
2	Кількість святкових днів і днів релігійних свят (число місяця, на яке припадає свято)	2 (1, 7)	-	1 (8)	1 (12)	4 (1, 2, 9, 31)	1 (28)	-	1 (24)	-	-	-	-	10
3	Кількість вихідних днів	9	8	9	8	9	9	8	10	8	9	9	8	104
4	Кількість днів, робота в які не проводиться	11	8	10	9	13	10	8	11	8	9	9	8	114
5	Кількість робочих днів	20	20	21	21	18	20	23	20	22	22	21	23	251
6	Кількість днів, що передують святковим та неробочим, у які тривалість робочого дня (змінні) при 40-годинному тижні зменшується на 1 годину (число місяця, в яке скорочується тривалість робочого дня)	1 (6)	-	-	1 (30)	1 (8)	-	-	-	-	-	-	1 (31)	4

Норма тривалості робочого часу в годинах при:

7	40-годинному робочому тижні	159,0	160,0	168,0	167,0	143,0	160,0	184,0	160,0	176,0	176,0	168,0	183,0	2004,0
8	39-годинному робочому тижні	156,0	156,0	163,8	163,8	140,4	156,0	179,4	156,0	171,6	171,6	163,8	179,4	1957,8
9	38,5-годинному робочому тижні	154,0	154,0	161,7	161,7	138,6	154,0	177,1	154,0	169,4	169,4	161,7	177,1	1932,7
10	36-годинному робочому тижні	144,0	144,0	151,2	151,2	129,6	144,0	165,6	144,0	158,4	158,4	151,2	165,6	1807,2
11	33-годинному робочому тижні	132,0	132,0	138,6	138,6	118,8	132,0	151,8	132,0	145,2	145,2	138,6	151,8	1656,6
12	30-годинному робочому тижні	120,0	120,0	126,0	126,0	108,0	120,0	138,0	120,0	132,0	132,0	126,0	138,0	1506,0
13	25-годинному робочому тижні	100,0	100,0	105,0	105,0	90,0	100,0	115,0	100,0	110,0	110,0	105,0	115,0	1255,0
14	24-годинному робочому тижні	96,0	96,0	100,8	100,8	86,4	96,0	110,4	96,0	105,6	105,6	100,8	110,4	1204,8
15	20-годинному робочому тижні	80,0	80,0	84,0	84,0	72,0	80,0	92,0	80,0	88,0	88,0	84,0	92,0	1004,0
16	18-годинному робочому тижні	72,0	72,0	75,6	75,6	64,8	72,0	82,8	72,0	79,2	79,2	75,6	82,8	903,6



**Норма тривалості робочого часу на 2015 рік після набрання чинності  
Закону України „Про внесення зміни до статті 73 Кодексу законів про працю України” від 5 березня 2015 року № 238-VIII  
(14 жовтня - День захисника України)**

№ пп	Показники	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень	2015 рік
1	Кількість календарних днів	31	28	31	30	31	30	31	31	30	31	30	31	365
2	Кількість святкових днів і днів релігійних свят (число місяця, на яке припадає свято)	2 (1, 7)	-	1 (8)	1 (12)	4 (1, 2, 9, 31)	1 (28)	-	1 (24)	-	1 (14)	-	-	11
3	Кількість вихідних днів	9	8	9	8	9	9	8	10	8	9	9	8	104
4	Кількість днів, робота в які не проводиться	11	8	10	9	13	10	8	11	8	10	9	8	115
5	Кількість робочих днів	20	20	21	21	18	20	23	20	22	21	21	23	250
6	Кількість днів, що передують святковим та неробочим, у які тривалість робочого дня (зміни) при 40-годинному тижні зменшується на 1 годину (число місяця, в яке скорочується тривалість робочого дня)	1 (6)	-	-	1 (30)	1 (8)	-	-	-	-	1 (13)	-	1 (31)	5

**Норма тривалості робочого часу в годинах при:**

7	40-годинному тижні	159,0	160,0	168,0	167,0	143,0	160,0	184,0	160,0	176,0	167,0	168,0	183,0	1995,0
8	39-годинному тижні	156,0	156,0	163,8	163,8	140,4	156,0	179,4	156,0	171,6	163,8	163,8	179,4	1950,0
9	38,5-годинному тижні	154,0	154,0	161,7	161,7	138,6	154,0	177,1	154,0	169,4	161,7	161,7	177,1	1925,0
10	36-годинному тижні	144,0	144,0	151,2	151,2	129,6	144,0	165,6	144,0	158,4	151,2	151,2	165,6	1800,0
11	33-годинному тижні	132,0	132,0	138,6	138,6	118,8	132,0	151,8	132,0	145,2	138,6	138,6	151,8	1650,0
12	30-годинному тижні	120,0	120,0	126,0	126,0	108,0	120,0	138,0	120,0	132,0	126,0	126,0	138,0	1500,0
13	25-годинному тижні	100,0	100,0	105,0	105,0	90,0	100,0	115,0	100,0	110,0	105,0	105,0	115,0	1250,0
14	24-годинному тижні	96,0	96,0	100,8	100,8	86,4	96,0	110,4	96,0	105,6	100,8	100,8	110,4	1200,0
15	20-годинному тижні	80,0	80,0	84,0	84,0	72,0	80,0	92,0	80,0	88,0	84,0	84,0	92,0	1000,0
16	18-годинному тижні	72,0	72,0	75,6	75,6	64,8	72,0	82,8	72,0	79,2	75,6	75,6	82,8	900,0



**МІНІСТЕРСТВО  
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ  
(Мінсоцполітики)**

вул. Еспланадна, 8/10, м. Київ, 01601, тел.: (044) 226-24-45, факс: (044) 289-00-98 E-mail: [info@mlsp.gov.ua](mailto:info@mlsp.gov.ua),  
Код ЄДРПОУ 37567866, реєстраційний рахунок 35219001004117 в ДКСУ м. Києва, МФО 820172

04.09.2013

№ 9884/0/14-13/13

На № \_\_\_\_\_ від \_\_\_\_\_

Редакція газети „Праця і зарплата”

Редакція газети „Урядовий кур’єр”

Редакція журналу „КАДРОВИК.  
Трудове право і управління персоналом”

Редакція газети „ГОЛОВБУХ”

Редакція видання „ГЛАВБУХ.  
Труд и зарплата”

Редакція журналу „Довідник кадровика”

Редакція журналу „Баланс”

*Про розрахунок норми тривалості робочого часу  
на 2014 рік*

Під час розрахунку норми тривалості робочого часу безпосередньо на підприємстві слід керуватися нижчезазначеним.

Як передбачено частиною першою статті 50 Кодексу законів про працю України (далі — КЗпП) нормальна тривалість робочого часу працівників не може перевищувати 40 годин на тиждень.

Підприємства і організації при укладенні колективного договору можуть встановлювати меншу норму тривалості робочого часу, ніж передбачено в частині першій цієї статті. При встановленні меншої норми тривалості робочого часу слід мати на увазі, що оплата праці в цьому випадку має провадитись за повною тарифною ставкою, повним окладом.

Відповідно до частини першої статті 51 КЗпП скорочена тривалість робочого часу встановлюється:

1) для працівників віком від 16 до 18 років — 36 годин на тиждень, для осіб віком від 15 до 16 років (учнів віком від 14 до 15 років, які працюють в період канікул) — 24 години на тиждень.

Тривалість робочого часу учнів, які працюють протягом навчального року у вільний від навчання час, не може перевищувати половини максимальної тривалості робочого часу, передбаченої в абзаці першому цього пункту для осіб відповідного віку;

2) для працівників, зайнятих на роботах з шкідливими умовами праці, — не більш як 36 годин на тиждень.

Перелік виробництв, цехів, професій і посад зі шкідливими умовами праці, робота в яких дає право на скорочену тривалість робочого часу, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2001 року № 163.

Крім того, законодавством встановлюється скорочена тривалість робочого часу для окремих категорій працівників (учителів, лікарів та інших).

Скорочена тривалість робочого часу може встановлюватись за рахунок власних коштів на підприємствах і в організаціях для жінок, які мають дітей віком до чотирнадцяти років або дитину-інваліда.

Згідно зі статтею 69 Господарського кодексу України підприємство самостійно встановлює для своїх працівників скорочений робочий день та інші пільги.

При розрахунку балансу робочого часу слід мати на увазі, що згідно зі статтею 53 КЗпП напередодні святкових і неробочих днів (ст. 73 КЗпП) тривалість роботи працівників, крім працівників, зазначених у статті 51 КЗпП, скорочується на одну годину як при п'ятиденному, так і при шестиденному робочому тижні, а напередодні вихідних днів тривалість роботи при шестиденному робочому тижні не може перевищувати 5 годин.

Відповідно до статті 73 КЗпП у 2014 році на підприємствах, в установах, організаціях робота не проводиться у такі святкові і неробочі дні:

- 1 січня — Новий рік;
- 7 січня — Різдво Христове;
- 8 березня — Міжнародний жіночий день;
- 20 квітня — Пасха (Великдень);
- 1 і 2 травня — День міжнародної солідарності трудящих;
- 9 травня — День Перемоги;
- 8 червня — Трійця;
- 28 червня — День Конституції України;
- 24 серпня — День незалежності України;

Згідно з частиною третьою статті 67 КЗпП у випадку, коли святковий або неробочий день (ст. 73) збігається з вихідним днем, вихідний день переноситься на наступний після святкового або неробочого. Тому за графіком п'ятиденного робочого тижня з вихідними днями у суботу та неділю у 2014 році вихідний день у суботу 8 березня має бути перенесений на понеділок 10 березня, вихідний день у неділю 20 квітня має бути перенесений на понеділок 21 квітня, вихідний день у неділю 8 червня має бути перенесений на понеділок 9 червня, вихідний день у суботу 28 червня має бути перенесений на понеділок 30 червня, вихідний день у неділю 24 серпня — на понеділок 25 серпня.

Як правило, з метою створення сприятливих умов для святкування, а також раціонального використання робочого часу, розпорядженнями Кабінету Міністрів України рекомендується переносити робочі дні для працівників, яким встановлено п'ятиденний робочий тиждень з двома вихідними днями у суботу та неділю.

У зв'язку з тим, що зазначене розпорядження має рекомендаційний характер, рішення про перенесення робочих днів приймається роботодавцем самостійно шляхом видання наказу чи іншого розпорядчого документу.

Прийняте роботодавцем рішення про перенесення робочих днів змінює графік роботи підприємства, установи, організації та норму тривалості робочого часу у місяцях, в яких запроваджено перенесення робочих днів. Тому всі дії щодо надання відпусток, виходу на роботу мають здійснюватися по зміненому у зв'язку перенесенням робочих днів графіку роботи підприємства.

При цьому слід мати на увазі, що у разі перенесення робочого дня, який передує святковому чи неробочому дню, на інший вихідний день, для збереження балансу робочого часу за рік тривалість роботи у цей перенесений робочий день, має відповідати тривалості передсвяткового робочого дня, як це передбачено статтею 53 КЗпП.

Законодавством не встановлено єдиної норми тривалості робочого часу на рік. Ця норма може бути різною залежно від того, який робочий тиждень установлений на підприємстві (п'ятиденний чи шестиденний), яка тривалість щоденної роботи, коли встановлені вихідні дні, а тому на підприємствах, в установах і організаціях норма тривалості робочого часу на рік визначається самостійно з дотриманням вимог статей 50-53, 67 і 73 КЗпП.

Наводимо приклад розрахунку норми тривалості робочого часу на 2014 рік (додається), розрахованої за календарем п'ятиденного робочого тижня з двома вихідними днями в суботу та неділю при однаковій тривалості часу роботи за день впродовж робочого тижня та відповідним зменшенням тривалості роботи напередодні святкових та неробочих днів.

За зазначених умов, залежно від тривалості робочого тижня, норма робочого часу на 2014 рік становитиме:

- |                                     |                  |
|-------------------------------------|------------------|
| ▪ при 40-годинному робочому тижні   | - 2002,0 години; |
| ▪ при 39-годинному робочому тижні   | - 1957,8 годин;  |
| ▪ при 38,5-годинному робочому тижні | - 1932,7 годин;  |
| ▪ при 36-годинному робочому тижні   | - 1807,2 годин;  |
| ▪ при 33-годинному робочому тижні   | - 1656,6 годин;  |
| ▪ при 30-годинному робочому тижні   | - 1506,0 годин;  |
| ▪ при 25-годинному робочому тижні   | - 1255,0 годин;  |
| ▪ при 24-годинному робочому тижні   | - 1204,8 годин;  |
| ▪ при 20-годинному робочому тижні   | - 1004,0 годин;  |
| ▪ при 18-годинному робочому тижні   | - 903,6 годин.   |

Додаток на 1 арк.

**Заступник Міністра –  
керівник апарату**



**В'ячеслав Коломієць**

№ пп	Показники	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень	2014 рік
1	Кількість календарних днів	31	28	31	30	31	30	31	31	30	31	30	31	365
2	Кількість святкових днів і днів релігійних свят (число місяця, на яке припадає свято)	2 (1, 7)	-	1 (8)	1 (20)	3 (1, 2, 9)	2 (8, 28)	-	1 (24)	-	-	-	-	10
3	Кількість вихідних днів	8	8	10	8	9	9	8	10	8	8	10	8	104
4	Кількість днів, робота в які не проводиться	10	8	11	9	12	11	8	11	8	8	10	8	114
5	Кількість робочих днів	21	20	20	21	19	19	23	20	22	23	20	23	251
6	Кількість днів, що передують святковим та неробочим, у які тривалість робочого дня (зміна) при 40-годинному тижні зменшується на 1 годину (число місяця, в яке скорочується тривалість робочого дня)	1 (6)	-	1 (7)	1 (30)	1 (8)	1 (27)	-	-	-	-	-	1 (31)	6

Норма припливності робочого часу в годинах при:

7	40-годинному робочому тижні	167,0	160,0	159,0	167,0	151,0	151,0	184,0	160,0	176,0	184,0	160,0	183,0	2002,0
8	39-годинному робочому тижні	163,8	156,0	156,0	163,8	148,2	148,2	179,4	156,0	171,6	179,4	156,0	179,4	1957,8
9	38,5-годинному робочому тижні	161,7	154,0	154,0	161,7	146,3	146,3	177,1	154,0	169,4	177,1	154,0	177,1	1932,7
10	36-годинному робочому тижні	151,2	144,0	144,0	151,2	136,8	136,8	165,6	144,0	158,4	165,6	144,0	165,6	1807,2
11	33-годинному робочому тижні	138,6	132,0	132,0	138,6	125,4	125,4	151,8	132,0	145,2	151,8	132,0	151,8	1656,6
12	30-годинному робочому тижні	126,0	120,0	120,0	126,0	114,0	114,0	138,0	120,0	132,0	138,0	120,0	138,0	1506,0
13	25-годинному робочому тижні	105,0	100,0	100,0	105,0	95,0	95,0	115,0	100,0	110,0	115,0	100,0	115,0	1255,0
14	24-годинному робочому тижні	100,8	96,0	96,0	100,8	91,2	91,2	110,4	96,0	105,6	110,4	96,0	110,4	1204,8
15	20-годинному робочому тижні	84,0	80,0	80,0	84,0	76,0	76,0	92,0	80,0	88,0	92,0	80,0	92,0	1004,0
16	18-годинному робочому тижні	75,6	72,0	72,0	75,6	68,4	68,4	82,8	72,0	79,2	82,8	72,0	82,8	903,6



**МІНІСТЕРСТВО  
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ  
(Мінсоцполітики)**

вул. Еспланадна, 8/10, м. Київ, 01601, тел.: (044) 226-24-45, факс: (044) 289-00-98 E-mail: [info@mlsp.gov.ua](mailto:info@mlsp.gov.ua),  
Код ЄДРПОУ 37567866, реєстраційний рахунок 35219001004117 в ДКСУ м. Києва, МФО 820172

№ \_\_\_\_\_  
На № \_\_\_\_\_ від \_\_\_\_\_

Редакція газети „Праця і зарплата”  
Редакція газети „Урядовий кур’єр”  
Редакція журналу „Кадровик-01”  
Редакція газети „ГОЛОВБУХ”  
Редакція видання „ГЛАВБУХ. Труд  
и зарплата”  
Редакція тижневика  
„Головбух:БЮДЖЕТ”  
Редакція журналу „Довідник  
кадровика”  
Редакція журналу „Баланс”

*Про розрахунок норми тривалості робочого часу  
на 2013 рік*

Під час розрахунку норми тривалості робочого часу безпосередньо на підприємстві слід керуватися нижчезазначеним.

Як передбачено частиною першою статті 50 Кодексу законів про працю України (далі — КЗпП) нормальна тривалість робочого часу працівників не може перевищувати 40 годин на тиждень.

Підприємства і організації при укладенні колективного договору можуть встановлювати меншу норму тривалості робочого часу, ніж передбачено в частині першій цієї статті. При встановленні меншої норми тривалості робочого часу слід мати на увазі, що оплата праці в цьому випадку має провадитись за повною тарифною ставкою, повним окладом.

Відповідно до частини першої статті 51 КЗпП скорочена тривалість робочого часу встановлюється:

1) для працівників віком від 16 до 18 років — 36 годин на тиждень, для осіб віком від 15 до 16 років (учнів віком від 14 до 15 років, які працюють в період канікул) — 24 години на тиждень.

Тривалість робочого часу учнів, які працюють протягом навчального року у вільний від навчання час, не може перевищувати половини максимальної тривалості робочого часу, передбаченої в абзаці першому цього пункту для осіб відповідного віку;



2) для працівників, зайнятих на роботах з шкідливими умовами праці, — не більш як 36 годин на тиждень.

Перелік виробництв, цехів, професій і посад зі шкідливими умовами праці, робота в яких дає право на скорочену тривалість робочого часу, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2001 року № 163.

Крім того, законодавством встановлюється скорочена тривалість робочого часу для окремих категорій працівників (учителів, лікарів та інших).

Скорочена тривалість робочого часу може встановлюватись за рахунок власних коштів на підприємствах і в організаціях для жінок, які мають дітей віком до чотирнадцяти років або дитину-інваліда.

Згідно зі статтею 69 Господарського кодексу України підприємство самостійно встановлює для своїх працівників скорочений робочий день та інші пільги.

При розрахунку балансу робочого часу слід мати на увазі, що згідно зі статтею 53 КЗпП напередодні святкових і неробочих днів (ст. 73 КЗпП) тривалість роботи працівників, крім працівників, зазначених у статті 51 КЗпП, скорочується на одну годину як при п'ятиденному, так і при шестиденному робочому тижні, а напередодні вихідних днів тривалість роботи при шестиденному робочому тижні не може перевищувати 5 годин.

Відповідно до статті 73 КЗпП у 2013 році на підприємствах, в установах, організаціях робота не проводиться у такі святкові і неробочі дні:

- 1 січня — Новий рік;
- 7 січня — Різдво Христове;
- 8 березня — Міжнародний жіночий день;
- 1 і 2 травня — День міжнародної солідарності трудящих;
- 5 травня — Пасха (Великдень);
- 9 травня — День Перемоги;
- 23 червня — Трійця;
- 28 червня — День Конституції України;
- 24 серпня — День незалежності України;

Згідно з частиною третьою статті 67 КЗпП у випадку, коли святковий або неробочий день (ст. 73) збігається з вихідним днем, вихідний день переноситься на наступний після святкового або неробочого. Тому за графіком п'ятиденного робочого тижня з вихідними днями у суботу та неділю у 2013 році вихідний день у неділю 5 травня має бути перенесений на понеділок 6 травня, вихідний день у неділю 23 червня має бути перенесений на понеділок 24 червня, вихідний день у суботу 24 серпня — на понеділок 26 серпня.

Як правило, з метою створення сприятливих умов для святкування, а також раціонального використання робочого часу, розпорядженнями Кабінету Міністрів України рекомендується переносити робочі дні для працівників, яким встановлено п'ятиденний робочий тиждень з двома вихідними днями у суботу та неділю.

У зв'язку з тим, що зазначене розпорядження має рекомендаційний характер, рішення про перенесення робочих днів приймається роботодавцем самостійно шляхом видання наказу чи іншого розпорядчого документу.

Прийняте роботодавцем рішення про перенесення робочих днів змінює графік роботи підприємства, установи, організації та норму тривалості робочого часу у місяцях, в яких запроваджено перенесення робочих днів. Тому всі дії щодо надання відпусток, виходу на роботу мають здійснюватися по зміненому у зв'язку перенесенням робочих днів графіку роботи підприємства.

При цьому слід мати на увазі, що у разі перенесення робочого дня, який передує святковому чи неробочому дню, на інший вихідний день, для збереження балансу робочого часу за рік тривалість роботи у цей перенесений робочий день, має відповідати тривалості передсвяткового робочого дня, як це передбачено статтею 53 КЗпП.

Законодавством не встановлено єдиної норми тривалості робочого часу на рік. Ця норма може бути різною залежно від того, який робочий тиждень встановлений на підприємстві (п'ятиденний чи шестиденний), яка тривалість щоденної роботи, коли встановлені вихідні дні, а тому на підприємствах, в установах і організаціях норма тривалості робочого часу на рік визначається самостійно з дотриманням вимог статей 50-53, 67 і 73 КЗпП.

Наводимо приклад розрахунку норми тривалості робочого часу на 2013 рік (додається), розрахованої за календарем п'ятиденного робочого тижня з двома вихідними днями в суботу та неділю при однаковій тривалості часу роботи за день впродовж робочого тижня та відповідним зменшенням тривалості роботи напередодні святкових та неробочих днів.

За зазначених умов, залежно від тривалості робочого тижня, норма робочого часу на 2013 рік становитиме:

- |                                     |                  |
|-------------------------------------|------------------|
| ▪ при 40-годинному робочому тижні   | - 2002,0 години; |
| ▪ при 39-годинному робочому тижні   | - 1957,8 годин;  |
| ▪ при 38,5-годинному робочому тижні | - 1932,7 годин;  |
| ▪ при 36-годинному робочому тижні   | - 1807,2 годин;  |
| ▪ при 33-годинному робочому тижні   | - 1656,6 годин;  |
| ▪ при 30-годинному робочому тижні   | - 1506,0 годин;  |
| ▪ при 25-годинному робочому тижні   | - 1255,0 годин;  |
| ▪ при 24-годинному робочому тижні   | - 1204,8 годин;  |
| ▪ при 20-годинному робочому тижні   | - 1004,0 годин;  |
| ▪ при 18-годинному робочому тижні   | - 903,6 годин.   |

Додаток на 1 арк.

Заступник Міністра –  
керівник апарату



В'ячеслав Коломієць



№ пп	Показники	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень	2013 рік
1	Кількість календарних днів	31	28	31	30	31	30	31	31	30	31	30	31	365
2	Кількість святкових днів і днів релігійних свят (число місяця, на яке припадає свято)	2 (1, 7)	-	1 (8)	4 (1, 2, 5, 9)	2 (23, 28)	1	1	1 (24)	-	-	-	-	10
3	Кількість вихідних днів	8	8	10	8	8	10	8	9	9	8	9	9	104
4	Кількість днів, робота в які не проводиться	10	8	11	8	12	12	8	10	9	8	9	9	114
5	Кількість робочих днів	21	20	20	22	19	18	23	21	21	23	21	22	251
6	Кількість днів, що передують святковим та неробочим, у які тривалість робочого дня (змін) при 40-годинному тижні зменшується на 1 годину (число місяця, в яке скорочується тривалість робочого дня)		-	1 (7)	1 (30)	1 (8)	1 (27)	-	1 (23)	-	-	-	1 (31)	6

Норма тривалості робочого часу в годинах ти:

7	40-годинному робочому тижні	168,0	160,0	159,0	175,0	151,0	143,0	184,0	167,0	168,0	184,0	168,0	175,0	2002,0
8	39-годинному робочому тижні	163,8	156,0	156,0	171,6	148,2	140,4	179,4	163,8	163,8	179,4	163,8	171,6	1957,8
9	38,5-годинному робочому тижні	161,7	154,0	154,0	169,4	146,3	138,6	177,1	161,7	161,7	177,1	161,7	169,4	1932,7
10	36-годинному робочому тижні	151,2	144,0	144,0	158,4	136,8	129,6	165,6	151,2	151,2	165,6	151,2	158,4	1807,2
11	33-годинному робочому тижні	138,6	132,0	132,0	145,2	125,4	118,8	151,8	138,6	138,6	151,8	138,6	145,2	1656,6
12	30-годинному робочому тижні	126,0	120,0	120,0	132,0	114,0	108,0	138,0	126,0	126,0	138,0	126,0	132,0	1506,0
13	25-годинному робочому тижні	105,0	100,0	100,0	110,0	95,0	90,0	115,0	105,0	105,0	115,0	105,0	110,0	1255,0
14	24-годинному робочому тижні	100,8	96,0	96,0	105,6	91,2	86,4	110,4	100,8	100,8	110,4	100,8	105,6	1204,8
15	20-годинному робочому тижні	84,0	80,0	80,0	88,0	76,0	72,0	92,0	84,0	84,0	92,0	84,0	88,0	1004,0
16	18-годинному робочому тижні	75,6	72,0	72,0	79,2	68,4	64,8	82,8	75,6	75,6	82,8	75,6	79,2	903,6



## МІНІСТЕРСТВО СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

01601, м. Київ-601, вул. Еспланадна, 8/10 тел.: (044) 226-24-45, факс: (044) 289-00-98 E-mail: [info@mlsp.gov.ua](mailto:info@mlsp.gov.ua)

23.08.2011 № 8515/0/14-11/13

на № \_\_\_\_\_ від \_\_\_\_\_

Редакція газети „Праця і зарплата”  
Редакція газети „Урядовий кур’єр”  
Редакція журналу „КАДРОВИК.  
Трудове право і управління  
персоналом”  
Редакція газети „ГОЛОВБУХ”  
Редакція видання „ГЛАВБУХ. Труд и  
зарплата”  
Редакція журналу „Довідник  
кадровика”  
Редакція журналу „Баланс”

### *Про розрахунок норми тривалості робочого часу на 2012 рік*

Під час розрахунку норми тривалості робочого часу безпосередньо на підприємстві слід керуватися нижчезазначеним.

Як передбачено частиною першою статті 50 Кодексу законів про працю України (далі — КЗпП) нормальна тривалість робочого часу працівників не може перевищувати 40 годин на тиждень.

Підприємства і організації при укладенні колективного договору можуть встановлювати меншу норму тривалості робочого часу, ніж передбачено в частині першій цієї статті. При встановленні меншої норми тривалості робочого часу слід мати на увазі, що оплата праці в цьому випадку має провадитись за повною тарифною ставкою, повним окладом.

Відповідно до частини першої статті 51 КЗпП скорочена тривалість робочого часу встановлюється:

1) для працівників віком від 16 до 18 років — 36 годин на тиждень, для осіб віком від 15 до 16 років (учнів віком від 14 до 15 років, які працюють в період канікул) — 24 години на тиждень.

Тривалість робочого часу учнів, які працюють протягом навчального року у вільний від навчання час, не може перевищувати половини максимальної тривалості робочого часу, передбаченої в абзаці першому цього пункту для осіб відповідного віку;

2) для працівників, зайнятих на роботах з шкідливими умовами праці, — не більш як 36 годин на тиждень.



Перелік виробництв, цехів, професій і посад зі шкідливими умовами праці, робота в яких дає право на скорочену тривалість робочого часу, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2001 р. № 163.

Крім того, законодавством встановлюється скорочена тривалість робочого часу для окремих категорій працівників (учителів, лікарів та інших).

Скорочена тривалість робочого часу може встановлюватись за рахунок власних коштів на підприємствах і в організаціях для жінок, які мають дітей віком до чотирнадцяти років або дитину-інваліда.

Згідно зі статтею 69 Господарського кодексу України підприємство самостійно встановлює для своїх працівників скорочений робочий день та інші пільги.

При розрахунку балансу робочого часу слід мати на увазі, що згідно зі статтею 53 КЗпП напередодні святкових і неробочих днів (ст. 73 КЗпП) тривалість роботи працівників, крім працівників, зазначених у статті 51 КЗпП, скорочується на одну годину як при п'ятиденному, так і при шестиденному робочому тижні, а напередодні вихідних днів тривалість роботи при шестиденному робочому тижні не може перевищувати 5 годин.

Відповідно до статті 73 КЗпП у 2012 році на підприємствах, в установах, організаціях робота не проводиться у такі святкові і неробочі дні:

- 1 січня — Новий рік;
- 7 січня — Різдво Христове;
- 8 березня — Міжнародний жіночий день;
- 15 квітня — Пасха (Великдень);
- 1 і 2 травня — День міжнародної солідарності трудящих;
- 9 травня — День Перемоги;
- 3 червня — Трійця;
- 28 червня — День Конституції України;
- 24 серпня — День незалежності України;

Згідно з частиною третьою статті 67 КЗпП у випадку, коли святковий або неробочий день (ст. 73) збігається з вихідним днем, вихідний день переноситься на наступний після святкового або неробочого. Тому за графіком п'ятиденного робочого тижня з вихідними днями у суботу та неділю у 2012 році вихідний день у неділю 1 січня має бути перенесений на понеділок 2 січня, вихідний день у суботу 7 січня має бути перенесений на понеділок 9 січня, вихідний день у неділю 15 квітня — на понеділок 16 квітня, вихідний день у неділю 3 червня — на понеділок 4 червня.

Як правило, з метою створення сприятливих умов для святкування, а також раціонального використання робочого часу, розпорядженнями Кабінету Міністрів України рекомендується переносити робочі дні для працівників, яким встановлено п'ятиденний робочий тиждень з двома вихідними днями у суботу та неділю.

У зв'язку з тим, що зазначене розпорядження має рекомендаційний характер, рішення про перенесення робочих днів приймається роботодавцем самостійно шляхом видання наказу чи іншого розпорядчого документу.

Прийняте роботодавцем рішення про перенесення робочих днів змінює графік роботи підприємства, установи, організації та норму тривалості робочого часу у місяцях, в яких запроваджено перенесення робочих днів. Тому всі дії щодо

надання відпусток, виходу на роботу мають здійснюватися по зміненому у зв'язку перенесенням робочих днів графіку роботи підприємства.

При цьому слід мати на увазі, що у разі перенесення робочого дня, який передує святковому чи неробочому дню, на інший вихідний день, для збереження балансу робочого часу за рік тривалість роботи у цей перенесений робочий день, має відповідати тривалості передсвяткового робочого дня, як це передбачено статтею 53 КЗпП.

Законодавством не встановлено єдиної норми тривалості робочого часу на рік. Ця норма може бути різною залежно від того, який робочий тиждень установлений на підприємстві (п'ятиденний чи шестиденний), яка тривалість щоденної роботи, коли встановлені вихідні дні, а тому на підприємствах, в установах і організаціях норма тривалості робочого часу на рік визначається самостійно з дотриманням вимог статей 50-53, 67 і 73 КЗпП.

Наводимо приклад розрахунку норми тривалості робочого часу на 2012 рік (додається), розрахованої за календарем п'ятиденного робочого тижня з двома вихідними днями в суботу та неділю при однаковій тривалості часу роботи за день впродовж робочого тижня та відповідним зменшенням тривалості роботи напередодні святкових та неробочих днів.

За зазначених умов, залежно від тривалості робочого тижня, норма робочого часу на 2012 рік становитиме:

- |                                     |                  |
|-------------------------------------|------------------|
| ▪ при 40-годинному робочому тижні   | - 2001,0 години; |
| ▪ при 39-годинному робочому тижні   | - 1957,8 годин;  |
| ▪ при 38,5-годинному робочому тижні | - 1932,7 годин;  |
| ▪ при 36-годинному робочому тижні   | - 1807,2 годин;  |
| ▪ при 33-годинному робочому тижні   | - 1656,6 годин;  |
| ▪ при 30-годинному робочому тижні   | - 1506,0 годин;  |
| ▪ при 25-годинному робочому тижні   | - 1255,0 годин;  |
| ▪ при 24-годинному робочому тижні   | - 1204,8 годин;  |
| ▪ при 20-годинному робочому тижні   | - 1004,0 годин;  |
| ▪ при 18-годинному робочому тижні   | - 903,6 годин.   |

Додаток на 1 арк.

Перший заступник Міністра



В.Надрага

Додаток до листа від №

№ пп	Показники	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень	2012 рік
1	Кількість календарних днів	31	29	31	30	31	30	31	31	30	31	30	31	366
2	Кількість святкових днів і днів релігійних свят (число місяця, на яке припадає свято)	2 (1, 7)	-	1 (8)	1 (15)	3 (1, 2, 9)	2 (3, 28)	-	1 (24)	-	-	-	-	10
3	Кількість вихідних днів	9	8	9	9	8	9	9	8	10	8	8	10	105
4	Кількість днів, робота в які не проводиться	11	8	10	10	11	11	9	9	10	8	8	10	115
5	Кількість робочих днів	20	21	21	20	20	19	22	22	20	23	22	21	251
6	Кількість днів, що передують святковим та неробочим, у які тривалість робочого дня (зміни) при 40-годинному тижні зменшується на 1 годину (число місяця, в яке скорочується тривалість робочого дня)	1 (6)	-	1 (7)	1 (30)	1 (8)	1 (27)	-	1 (23)	-	-	-	1 (31)	7

Норма тривалості робочого часу в годинах при:

7	40-годинному робочому тижні	159,0	168,0	167,0	159,0	159,0	151,0	176,0	175,0	160,0	184,0	176,0	167,0	2001,0
8	39-годинному робочому тижні	156,0	163,8	163,8	156,0	156,0	148,2	171,6	171,6	156,0	179,4	171,6	163,8	1957,8
9	38,5-годинному робочому тижні	154,0	161,7	161,7	154,0	154,0	146,3	169,4	169,4	154,0	177,1	169,4	161,7	1932,7
10	36-годинному робочому тижні	144,0	151,2	151,2	144,0	144,0	136,8	158,4	158,4	144,0	165,6	158,4	151,2	1807,2
11	33-годинному робочому тижні	132,0	138,6	138,6	132,0	132,0	125,4	145,2	145,2	132,0	151,8	145,2	138,6	1656,6
12	30-годинному робочому тижні	120,0	126,0	126,0	120,0	120,0	114,0	132,0	132,0	120,0	138,0	132,0	126,0	1506,0
13	25-годинному робочому тижні	100,0	105,0	105,0	100,0	100,0	95,0	110,0	110,0	100,0	115,0	110,0	105,0	1255,0
14	24-годинному робочому тижні	96,0	100,8	100,8	96,0	96,0	91,2	105,6	105,6	96,0	110,4	105,6	100,8	1204,8
15	20-годинному робочому тижні	80,0	84,0	84,0	80,0	80,0	76,0	88,0	88,0	80,0	92,0	88,0	84,0	1004,0
16	18-годинному робочому тижні	72,0	75,6	75,6	72,0	72,0	68,4	79,2	79,2	72,0	82,8	79,2	75,6	903,6



**МІНІСТЕРСТВО  
ПРАЦІ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ**

01001, м. Київ-001, вул. Еспланадна, 8/10 тел.: (044) 226-24-45, факс: (044) 289-00-98 E-mail: [info@mlsp.gov.ua](mailto:info@mlsp.gov.ua)

25.08.2010 № 9111/0/14-10/13

на № \_\_\_\_\_ від \_\_\_\_\_

Редакція газети „Праця і зарплата”  
Редакція газети „Урядовий кур’єр”  
Редакція журналу „Довідник  
кадровика”  
Редакція журналу „Кадровик.  
Трудове право і управління  
персоналом”  
Редакція журналу „Баланс”

*Про розрахунок норми тривалості робочого часу  
на 2011 рік*

Під час розрахунку норми тривалості робочого часу безпосередньо на підприємстві слід керуватися нижчезазначеним.

Як передбачено частиною першою статті 50 Кодексу законів про працю України (далі КЗпП) нормальна тривалість робочого часу працівників не може перевищувати 40 годин на тиждень.

Підприємства і організації при укладенні колективного договору можуть встановлювати меншу норму тривалості робочого часу, ніж передбачено в частині першій цієї статті. При встановленні меншої норми тривалості робочого часу слід мати на увазі, що оплата праці в цьому випадку має провадитись за повною тарифною ставкою, повним окладом.

Відповідно до частини першої статті 51 КЗпП скорочена тривалість робочого часу встановлюється:

1) для працівників віком від 16 до 18 років - 36 годин на тиждень, для осіб віком від 15 до 16 років (учнів віком від 14 до 15 років, які працюють в період канікул) - 24 години на тиждень.

Тривалість робочого часу учнів, які працюють протягом навчального року у вільний від навчання час, не може перевищувати половини максимальної тривалості робочого часу, передбаченої в абзаці першому цього пункту для осіб відповідного віку;

2) для працівників, зайнятих на роботах з шкідливими умовами праці, - не більш як 36 годин на тиждень.

Перелік виробництв, цехів, професій і посад зі шкідливими умовами праці, робота в яких дає право на скорочену тривалість робочого часу, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2001 року № 163.

Крім того, законодавством встановлюється скорочена тривалість робочого часу для окремих категорій працівників (учителів, лікарів та інших).



Скорочена тривалість робочого часу може встановлюватись за рахунок власних коштів на підприємствах і в організаціях для жінок, які мають дітей віком до чотирнадцяти років або дитину-інваліда.

Згідно зі статтею 69 Господарського кодексу України підприємство самостійно встановлює для своїх працівників скорочений робочий день та інші пільги.

При розрахунку балансу робочого часу слід мати на увазі, що згідно зі статтею 53 КЗпП напередодні святкових і неробочих днів (стаття 73 КЗпП) тривалість роботи працівників, крім працівників, зазначених у статті 51 КЗпП, скорочується на одну годину як при п'ятиденному, так і при шестиденному робочому тижні, а напередодні вихідних днів тривалість роботи при шестиденному робочому тижні не може перевищувати 5 годин.

Відповідно до статті 73 КЗпП у 2011 році на підприємствах, в установах, організаціях робота не проводиться у такі святкові і неробочі дні:

- 1 січня - Новий рік;
- 7 січня – Різдво Христове;
- 8 березня - Міжнародний жіночий день;
- 24 квітня – Пасха (Великдень);
- 1 і 2 травня – День міжнародної солідарності трудящих;
- 9 травня – День Перемоги;
- 12 червня – Трійця;
- 28 червня – День Конституції України;
- 24 серпня – День незалежності України;

Згідно з частиною третьою статті 67 КЗпП у випадку, коли святковий або неробочий день (стаття 73) збігається з вихідним днем, вихідний день переноситься на наступний після святкового або неробочого. Тому за графіком п'ятиденного робочого тижня з вихідними днями у суботу та неділю у 2011 році вихідний день у суботу 1 січня має бути перенесений на понеділок 3 січня, вихідний день у неділю 24 квітня - на понеділок 25 квітня, вихідний день у неділю 1 травня - на вівторок 3 травня, вихідний день у неділю 12 червня – на понеділок 13 червня.

Як правило, з метою створення сприятливих умов для святкування, а також раціонального використання робочого часу, розпорядженнями Кабінету Міністрів України рекомендується переносити робочі дні для працівників, яким встановлено п'ятиденний робочий тиждень з двома вихідними днями у суботу та неділю.

У зв'язку з тим, що зазначене розпорядження має рекомендаційний характер, рішення про перенесення робочих днів приймається роботодавцем самостійно шляхом видання наказу чи іншого розпорядчого документу.

Прийняте роботодавцем рішення про перенесення робочих днів змінює графік роботи підприємства, установи, організації та норму тривалості робочого часу у місяцях, в яких запроваджено перенесення робочих днів. Тому всі дії щодо надання відпусток, виходу на роботу мають здійснюватися по зміненому у зв'язку перенесенням робочих днів графіку роботи підприємства.

При цьому слід мати на увазі, що у разі перенесення робочого дня, який передує святковому чи неробочому дню, на інший вихідний день, для збереження балансу робочого часу за рік тривалість роботи у цей перенесений робочий день, має відповідати тривалості передсвяткового робочого дня, як це передбачено статтею 53 КЗпП.

Законодавством не встановлено єдиної норми тривалості робочого часу на рік. Ця норма може бути різною залежно від того, який робочий тиждень установлений на підприємстві (п'ятиденний чи шестиденний), яка тривалість щоденної роботи, коли встановлені вихідні дні, а тому на підприємствах, в установах і організаціях норма тривалості робочого часу на рік визначається самостійно з дотриманням вимог статей 50-53, 67 і 73 КЗпП.

Наводимо приклад розрахунку норми тривалості робочого часу на 2011 рік (додається), розрахованої за календарем п'ятиденного робочого тижня з двома вихідними днями в суботу та неділю при однаковій тривалості часу роботи за день впродовж робочого тижня та відповідним зменшенням тривалості роботи напередодні святкових та неробочих днів.

За зазначених умов, залежно від тривалості робочого тижня, норма робочого часу на 2011 рік становитиме:

- |                                     |                |
|-------------------------------------|----------------|
| ▪ при 40-годинному робочому тижні   | - 1996 години; |
| ▪ при 39-годинному робочому тижні   | - 1950 годин;  |
| ▪ при 38,5-годинному робочому тижні | - 1925 годин;  |
| ▪ при 36-годинному робочому тижні   | - 1800 годин;  |
| ▪ при 33-годинному робочому тижні   | - 1650 годин;  |
| ▪ при 30-годинному робочому тижні   | - 1500 годин;  |
| ▪ при 25-годинному робочому тижні   | - 1250 годин;  |
| ▪ при 24-годинному робочому тижні   | - 1200 годин;  |
| ▪ при 20-годинному робочому тижні   | - 1000 годин;  |
| ▪ при 18-годинному робочому тижні   | - 900 годин.   |

Додаток на 1 арк.

**Заступник Міністра**



**А. Черкасов**



**Додаток до листа 25.08.2010 N 9111/0/14-10/13**

№ пп	Показники	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень	2011 рік
1	Кількість календарних днів	31	28	31	30	31	30	31	31	30	31	30	31	365
2	Кількість святкових днів і днів релігійних свят (число місяця, на яке припадає свято)	2 (1, 7)	-	1 (8)	1 (24)	3 (1, 2, 9)	2 (12, 28)	-	1 (24)	-	-	-	-	10
3	Кількість вихідних днів	10	8	8	9	9	8	10	8	8	10	8	9	105
4	Кількість днів, робота в які не проводиться	12	8	9	10	12	10	10	9	8	10	8	9	115
5	Кількість робочих днів	19	20	22	20	19	20	21	22	22	21	22	22	250
6	Кількість днів, що передують святковим та неробочим, у які тривалість робочого дня (зміни) при 40-годинному тяжні зменшується на 1 годину (число місяця, в яке скорочується тривалість робочого дня)	1 (6)	-	1 (7)	-	-	1 (27)	-	1 (23)	-	-	-	-	4

**Норма тривалості робочого часу в годинах при:**

7	40-годинному робочому тижні	151	160	175	160	152	159	168	175	176	168	176	176	1996
8	39-годинному робочому тижні	148,2	156,0	171,6	156,0	148,2	156,0	163,8	171,6	171,6	163,8	171,6	171,6	1950
9	38,5-годинному робочому тижні	146,3	154,0	169,4	154,0	146,3	154,0	161,7	169,4	169,4	161,7	169,4	169,4	1925
10	36-годинному робочому тижні	136,8	144,0	158,4	144,0	136,8	144,0	151,2	158,4	158,4	151,2	158,4	158,4	1800
11	33-годинному робочому тижні	125,4	132,0	145,2	132,0	125,4	132,0	138,6	145,2	145,2	138,6	145,2	145,2	1650
12	30-годинному робочому тижні	114,0	120,0	132,0	120,0	114,0	120,0	126,0	132,0	132,0	126,0	132,0	132,0	1500
13	25-годинному робочому тижні	95,0	100,0	110,0	100,0	95,0	100,0	105,0	110,0	110,0	105,0	110,0	110,0	1250
14	24-годинному робочому тижні	91,2	96,0	105,6	96,0	91,2	96,0	100,8	105,6	105,6	100,8	105,6	105,6	1200
15	20-годинному робочому тижні	76,0	80,0	88,0	80,0	76,0	80,0	84,0	88,0	88,0	84,0	88,0	88,0	1000
16	18-годинному робочому тижні	68,4	72,0	79,2	72,0	68,4	72,0	75,6	79,2	79,2	75,6	79,2	79,2	900



МІНІСТЕРСТВО  
ПРАЦІ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

01001, м. Київ-001, вул. Еспланадна, 8/10 тел.: (044) 226-24-45, факс: (044) 289-00-98 E-mail: info@mlsp.gov.ua

25.08.2009 № 9681/0/14-07/13

на № \_\_\_\_\_ від \_\_\_\_\_

Редакція газети „Праця і зарплата”  
Редакція газети „Урядовий кур’єр”  
Редакція журналу „Довідник  
кадровика”  
Редакція журналу „Кадровик.  
Трудове право і управління  
персоналом”  
Редакція журналу „Баланс”

*Про розрахунок норми тривалості робочого часу  
на 2010 рік*

Під час розрахунку норми тривалості робочого часу безпосередньо на підприємстві слід керуватися нижчезазначеним.

Як передбачено частиною першою статті 50 Кодексу законів про працю України (далі КЗпП) нормальна тривалість робочого часу працівників не може перевищувати 40 годин на тиждень.

Підприємства і організації при укладенні колективного договору можуть встановлювати меншу норму тривалості робочого часу, ніж передбачено в частині першій цієї статті. При встановленні меншої норми тривалості робочого часу слід мати на увазі, що оплата праці в цьому випадку має провадитись за повною тарифною ставкою, повним окладом.

Відповідно до частини першої статті 51 КЗпП скорочена тривалість робочого часу встановлюється:

1) для працівників віком від 16 до 18 років - 36 годин на тиждень, для осіб віком від 15 до 16 років (учнів віком від 14 до 15 років, які працюють в період канікул) - 24 години на тиждень.

Тривалість робочого часу учнів, які працюють протягом навчального року у вільний від навчання час, не може перевищувати половини максимальної тривалості робочого часу, передбаченої в абзаці першому цього пункту для осіб відповідного віку;

2) для працівників, зайнятих на роботах з шкідливими умовами праці, - не більш як 36 годин на тиждень.

Перелік виробництв, цехів, професій і посад зі шкідливими умовами праці, робота в яких дає право на скорочену тривалість робочого часу, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2001 року № 163.

Крім того, законодавством встановлюється скорочена тривалість робочого часу для окремих категорій працівників (учителів, лікарів та інших).

Скорочена тривалість робочого часу може встановлюватись за рахунок власних коштів на підприємствах і в організаціях для жінок, які мають дітей віком до чотирнадцяти років або дитину-інваліда.

Згідно зі статтею 69 Господарського кодексу України підприємство самостійно встановлює для своїх працівників скорочений робочий день та інші пільги.

При розрахунку балансу робочого часу слід мати на увазі, що згідно зі статтею 53 КЗпП напередодні святкових і неробочих днів (стаття 73 КЗпП) тривалість роботи працівників, крім працівників, зазначених у статті 51 КЗпП, скорочується на одну годину як при п'ятиденному, так і при шестиденному робочому тижні, а напередодні вихідних днів тривалість роботи при шестиденному робочому тижні не може перевищувати 5 годин.

Відповідно до статті 73 КЗпП у 2010 році на підприємствах, в установах, організаціях робота не проводиться у такі святкові і неробочі дні:

- 1 січня - Новий рік;
- 7 січня – Різдво Христове;
- 8 березня - Міжнародний жіночий день;
- 4 квітня – Пасха (Великдень);
- 1 і 2 травня – День міжнародної солідарності трудящих;
- 9 травня – День Перемоги;
- 23 травня – Трійця;
- 28 червня – День Конституції України;
- 24 серпня – День незалежності України;

Згідно з частиною третьою статті 67 КЗпП у випадку, коли святковий або неробочий день (стаття 73) збігається з вихідним днем, вихідний день переноситься на наступний після святкового або неробочого. Тому за графіком п'ятиденного робочого тижня з вихідними днями у суботу та неділю у 2010 році вихідний день у неділю 4 квітня має бути перенесений на понеділок 5 квітня, вихідний день у суботу 1 травня - на понеділок 3 травня, вихідний день у неділю 2 травня – на вівторок 4 травня, вихідний день у неділю 9 травня на понеділок 10 травня, вихідний день у неділю 23 травня – на понеділок 24 травня.

Як правило, з метою створення сприятливих умов для святкування, а також раціонального використання робочого часу, розпорядженнями Кабінету Міністрів України рекомендується переносити робочі дні для працівників, яким встановлено п'ятиденний робочий тиждень з двома вихідними днями у суботу та неділю.

У зв'язку з тим, що зазначене розпорядження має рекомендаційний характер, рішення про перенесення робочих днів приймається роботодавцем самостійно шляхом видання наказу чи іншого розпорядчого документу.

Прийняте роботодавцем рішення про перенесення робочих днів змінює графік роботи підприємства, установи, організації та норму тривалості робочого часу у місяцях, в яких запроваджено перенесення робочих днів. Тому всі дії щодо надання відпусток, виходу на роботу мають здійснюватися по зміненому у зв'язку перенесенням робочих днів графіку роботи підприємства.

При цьому слід мати на увазі, що у разі перенесення робочого дня, який передує святковому чи неробочому дню, на інший вихідний день, для збереження балансу робочого часу за рік тривалість роботи у цей перенесений робочий день, має відповідати тривалості передсвяткового робочого дня, як це передбачено статтею 53 КЗпП.

Законодавством не встановлено єдиної норми тривалості робочого часу на рік. Ця норма може бути різною залежно від того, який робочий тиждень установлений на підприємстві (п'ятиденний чи шестиденний), яка тривалість щоденної роботи, коли встановлені вихідні дні, а тому на підприємствах, в установах і організаціях норма тривалості робочого часу на рік визначається самостійно з дотриманням вимог статей 50-53, 67 і 73 КЗпП.

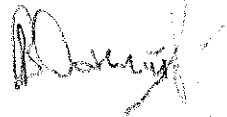
Наводимо приклад розрахунку норми тривалості робочого часу на 2010 рік (додається), розрахованої за календарем п'ятиденного робочого тижня з двома вихідними днями в суботу та неділю при однаковій тривалості часу роботи за день впродовж робочого тижня та відповідним зменшенням тривалості роботи напередодні святкових та неробочих днів.

За зазначених умов, залежно від тривалості робочого тижня, норма робочого часу на 2010 рік становитиме:

- |                                     |                 |
|-------------------------------------|-----------------|
| ▪ при 40-годинному робочому тижні   | - 2004 години;  |
| ▪ при 39-годинному робочому тижні   | - 1957,8 годин; |
| ▪ при 38,5-годинному робочому тижні | - 1932,7 годин; |
| ▪ при 36-годинному робочому тижні   | - 1807,2 годин; |
| ▪ при 33-годинному робочому тижні   | - 1656,6 годин; |
| ▪ при 30-годинному робочому тижні   | - 1506,0 годин; |
| ▪ при 25-годинному робочому тижні   | - 1255,0 годин; |
| ▪ при 24-годинному робочому тижні   | - 1204,8 годин; |
| ▪ при 20-годинному робочому тижні   | - 1004,0 годин; |
| ▪ при 18-годинному робочому тижні   | - 903,6 годин.  |

Додаток на 1 арк.

Заступник Міністра



В.Онишук

Додаток до листа від 25.08.2009 № 9681/0/14-07/13

№ пп	Показники	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень нб	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень	2010 рік
1	Кількість календарних днів	31	28	31	30	31	30	31	31	30	31	30	31	365
2	Кількість святкових днів і днів релігійних свят (число місяця, на яке припадає свято)	2 (1,7)	-	1 (8)	1 (4)	4 (1,2,9,23)	1 (28)	-	1 (24)	-	-	-	-	10
3	Кількість вихідних днів	10	8	8	8	10	8	9	9	8	10	8	8	104
4	Кількість днів, робота в які не проводиться	12	8	9	9	14	9	9	10	8	10	8	8	114
5	Кількість робочих днів	19	20	22	21	17	21	22	21	22	21	22	23	251
6	Кількість днів, що перебувають святковим та неробочим, у які тривалість робочого дня (змін) при 40-годинному тяжкі зменшується на 1 годину (число місяця, в яке скорочується тривалість робочого дня)	1 (6)	-	-	1 (30)	-	-	-	1 (23)	-	-	-	1 (31)	4

Норма тривалості робочого часу в годинах при:

7	40-годинному робочому тижні	151	160	176	167	136	168	176	167	176	168	176	183	2004
8	39-годинному робочому тижні	148,2	156,0	171,6	163,8	132,6	163,8	171,6	163,8	171,6	163,8	171,6	179,4	1957,8
9	38,5-годинному робочому тижні	146,3	154,0	169,4	161,7	130,9	161,7	169,4	161,7	169,4	161,7	169,4	177,1	1932,7
10	36-годинному робочому тижні	136,8	144,0	158,4	151,2	122,4	151,2	158,4	151,2	158,4	151,2	158,4	165,6	1807,2
11	33-годинному робочому тижні	125,4	132,0	145,2	138,6	112,2	138,6	145,2	138,6	145,2	138,6	145,2	151,8	1656,6
12	30-годинному робочому тижні	114,0	120,0	132,0	126,0	102,0	126,0	132,0	126,0	132,0	126,0	132,0	138,0	1506,0
13	25-годинному робочому тижні	95,0	100,0	110,0	105,0	85,0	105,0	110,0	105,0	110,0	105,0	110,0	115,0	1255,0
14	24-годинному робочому тижні	91,2	96,0	105,6	100,8	81,6	100,8	105,6	100,8	105,6	100,8	105,6	110,4	1204,8
15	20-годинному робочому тижні	76,0	80,0	88,0	84,0	68,0	84,0	88,0	84,0	88,0	84,0	88,0	92,0	1004,0
16	18-годинному робочому тижні	68,4	72,0	79,2	75,6	61,2	75,6	79,2	75,6	79,2	75,6	79,2	82,8	903,6



**МІНІСТЕРСТВО  
ПРАЦІ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ**

01001, м. Київ-001, вул. Еспланадна, 8/10 тел.: (044) 226-24-45, факс: (044) 289-00-98 E-mail: info@mlsp.gov.ua

30.09.08 № 10338/0/14-08/13

на № \_\_\_\_\_ від \_\_\_\_\_

Редакція газети „Праця і зарплата”  
Редакція газети „Урядовий кур’єр”  
Редакція журналу „Довідник  
кадровика”  
Редакція журналу „Кадровик.  
Трудове право і управління  
персоналом”  
Редакція журналу „Баланс”

*Про розрахунок норми тривалості робочого часу  
на 2009 рік*

Під час розрахунку норми тривалості робочого часу безпосередньо на підприємстві слід керуватися нищезазначеним.

Як передбачено частиною першою статті 50 Кодексу законів про працю України (далі КЗпП) нормальна тривалість робочого часу працівників не може перевищувати 40 годин на тиждень.

Підприємства і організації при укладенні колективного договору можуть встановлювати меншу норму тривалості робочого часу, ніж передбачено в частині першій цієї статті. При встановленні меншої норми тривалості робочого часу слід мати на увазі, що оплата праці в цьому випадку має провадитись за повною тарифною ставкою, повним окладом.

Відповідно до частини першої статті 51 КЗпП скорочена тривалість робочого часу встановлюється:

1) для працівників віком від 16 до 18 років - 36 годин на тиждень, для осіб віком від 15 до 16 років (учнів віком від 14 до 15 років, які працюють в період канікул) - 24 години на тиждень.

Тривалість робочого часу учнів, які працюють протягом навчального року у вільний від навчання час, не може перевищувати половини максимальної тривалості робочого часу, передбаченої в абзаці першому цього пункту для осіб відповідного віку;

2) для працівників, зайнятих на роботах з шкідливими умовами праці, - не більш як 36 годин на тиждень.

Перелік виробництв, цехів, професій і посад зі шкідливими умовами праці, робота в яких дає право на скорочену тривалість робочого часу, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2001 року № 163.

Крім того, законодавством встановлюється скорочена тривалість робочого часу для окремих категорій працівників (учителів, лікарів та інших).



Скорочена тривалість робочого часу може встановлюватись за рахунок власних коштів на підприємствах і в організаціях для жінок, які мають дітей віком до чотирнадцяти років або дитину-інваліда.

Згідно зі статтею 69 Господарського кодексу України підприємство самостійно встановлює для своїх працівників скорочений робочий день та інші пільги.

При розрахунку балансу робочого часу слід мати на увазі, що згідно зі статтею 53 КЗпП напередодні святкових і неробочих днів (стаття 73) тривалість роботи працівників, крім працівників, зазначених у статті 51 КЗпП, скорочується на одну годину як при п'ятиденному, так і при шестиденному робочому тижні, а напередодні вихідних днів тривалість роботи при шестиденному робочому тижні не може перевищувати 5 годин.

Відповідно до статті 73 КЗпП у 2009 році на підприємствах, в установах, організаціях робота не проводиться у такі святкові і неробочі дні:

- 1 січня - Новий рік;
- 7 січня – Різдво Христове;
- 8 березня - Міжнародний жіночий день;
- 19 квітня – Пасха (Великдень);
- 1 і 2 травня – День міжнародної солідарності трудящих;
- 9 травня – День Перемоги;
- 7 червня – Трійця;
- 28 червня – День Конституції України;
- 24 серпня – День незалежності України;

Згідно з частиною третьою статті 67 КЗпП у випадку, коли святковий або неробочий день (стаття 73) збігається з вихідним днем, вихідний день переноситься на наступний після святкового або неробочого. Тому за графіком п'ятиденного робочого тижня з вихідними днями у суботу та неділю у 2009 році вихідний день у неділю 8 березня має бути перенесений на понеділок 9 березня, вихідний день у неділю 19 квітня - на понеділок 20 квітня, вихідний день у суботу 2 травня – на понеділок 4 травня, вихідний день у суботу 9 травня на понеділок 11 травня, вихідний день у неділю 7 червня – на понеділок 8 червня, вихідний день у неділю 28 червня – на понеділок 29 червня.

Як правило, з метою створення сприятливих умов для святкування, а також раціонального використання робочого часу, розпорядженнями Кабінету Міністрів України рекомендується переносити робочі дні для працівників, яким встановлено п'ятиденний робочий тиждень з двома вихідними днями у суботу та неділю.

У зв'язку з тим, що зазначене розпорядження має рекомендаційний характер, рішення про перенесення робочих днів приймається роботодавцем самостійно шляхом видання наказу чи іншого розпорядчого документа.

Прийняте роботодавцем рішення про перенесення робочих днів змінює графік роботи підприємства, установи, організації та норму тривалості робочого часу у місяцях, в яких запроваджено перенесення робочих днів. Тому всі дії щодо надання відпусток, виходу на роботу мають здійснюватися по зміненому у зв'язку перенесенням робочих днів графіку роботи підприємства.

При цьому слід мати на увазі, що у разі перенесення робочого дня, який передує святковому чи неробочому дню, на інший вихідний день, для збереження балансу робочого часу за рік тривалість роботи у цей перенесений робочий день, має відповідати тривалості передсвяткового робочого дня, як це передбачено статтею 53 КЗпП.

Законодавством не встановлено єдиної норми тривалості робочого часу на рік. Ця норма може бути різною залежно від того, який робочий тиждень установлений на підприємстві (п'ятиденний чи шестиденний), яка тривалість щоденної роботи, коли встановлені вихідні дні, а тому на підприємствах, в установах і організаціях норма тривалості робочого часу на рік визначається самостійно з дотриманням вимог статей 50-53, 67 і 73 КЗпП.

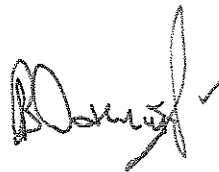
Наводимо приклад розрахунку норми тривалості робочого часу на 2009 рік (додається), розрахованої за календарем п'ятиденного робочого тижня з двома вихідними днями в суботу та неділю при однаковій тривалості часу роботи за день впродовж робочого тижня та відповідним зменшенням тривалості роботи напередодні святкових та неробочих днів.

За зазначених умов, залежно від тривалості робочого тижня, норма робочого часу на 2009 рік становитиме:

- |                                     |                 |
|-------------------------------------|-----------------|
| ▪ при 40-годинному робочому тижні   | - 2004 години;  |
| ▪ при 39-годинному робочому тижні   | - 1957,8 годин; |
| ▪ при 38,5-годинному робочому тижні | - 1932,7 годин; |
| ▪ при 36-годинному робочому тижні   | - 1807,2 годин; |
| ▪ при 33-годинному робочому тижні   | - 1656,6 годин; |
| ▪ при 30-годинному робочому тижні   | - 1506,0 годин; |
| ▪ при 25-годинному робочому тижні   | - 1255,0 годин; |
| ▪ при 24-годинному робочому тижні   | - 1204,8 годин; |
| ▪ при 20-годинному робочому тижні   | - 1004,0 годин; |
| ▪ при 18-годинному робочому тижні   | - 903,6 годин.  |

Додаток на 1 арк.

Заступник Міністра



В.Онищук



**Додаток до листа від вересня 2008 р. №**

№ пп	Показники	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень	2009 рік
1	Кількість календарних днів	31	28	31	30	31	30	31	31	30	31	30	31	365
2	Кількість святкових днів і днів релігійних свят (число місяця, на яке припадає свято)	2 (1,7)	-	1 (8)	1 (19)	3 (1,2,9)	2 (7,28)	-	1 (24)	-	-	-	-	10
3	Кількість вихідних днів	9	8	9	8	10	8	8	10	8	9	9	8	104
4	Кількість днів, робота в які не проводиться	11	8	10	9	13	10	8	11	8	9	9	8	114
5	Кількість робочих днів	20	20	21	21	18	20	23	20	22	22	21	23	251
6	Кількість днів, що передують святковим та неробочим, у які тривалість робочого дня (зміни) при 40-годинному тижні зменшується на 1 годину (число місяця, в яке скорочується тривалість робочого дня)	1 (6)	-	-	1 (30)	1 (8)	-	-	-	-	-	-	1 (31)	4

**Норма тривалості робочого часу в годинах при:**

7	40-годинному тижні	робочому	159	160	168	167	143	160	184	160	176	168	183	2004
8	39-годинному тижні	робочому	156,0	156,0	163,8	163,8	140,4	156,0	179,4	156,0	171,6	163,8	179,4	1957,8
9	38,5-годинному тижні	робочому	154,0	154,0	161,7	161,7	138,6	154,0	177,1	154,0	169,4	161,7	177,1	1932,7
10	36-годинному тижні	робочому	144,0	144,0	151,2	151,2	129,6	144,0	165,6	144,0	158,4	151,2	165,6	1807,2
11	33-годинному тижні	робочому	132,0	132,0	138,6	138,6	118,8	132,0	151,8	132,0	145,2	138,6	151,8	1656,6
12	30-годинному тижні	робочому	120,0	120,0	126,0	126,0	108,0	120,0	138,0	120,0	132,0	126,0	138,0	1506,0
13	25-годинному тижні	робочому	100,0	100,0	105,0	105,0	90,0	100,0	115,0	100,0	110,0	105,0	115,0	1255,0
14	24-годинному тижні	робочому	96,0	96,0	100,8	100,8	86,4	96,0	110,4	96,0	105,6	100,8	110,4	1204,8
15	20-годинному тижні	робочому	80,0	80,0	84,0	84,0	72,0	80,0	92,0	80,0	88,0	84,0	92,0	1004,0
16	18-годинному тижні	робочому	72,0	72,0	75,6	75,6	64,8	72,0	82,8	72,0	79,2	75,6	82,8	903,6